

Pénz, paripa, fegyver *Pápai segítségnyújtás az* *oszmán-ellenes küzdelmekben* *a Mohács utáni évtizedekben*

KANÁSZ VIKTOR

HM HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM

HUN-REN-PPKE-PTE FRAKNÓI VILMOS RÓMAI TÖRTÉNETI
KUTATÓCSOPORT

Mohács mint fordulópont

- ▶ A király halála
- ▶ Új dinasztiák
- ▶ Polgárháború
- ▶ A budai nunciatúra megszűnése
- ▶ A pápa (VII. Kelemen) segít(ene), de...
- ▶ **Mindez a diplomáciai kapcsolattartást, s ezáltal az oszmánok elleni közös küzdelem megszervezését is alapjaiban nehezítette meg**

Ki a törvényes magyar király?

A vajda az oszmán
érdekek
kiszolgálója, áruló!

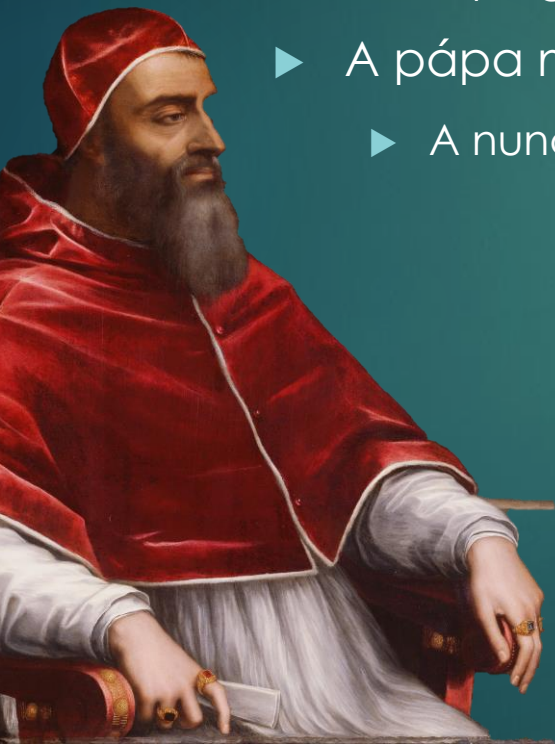
A cseh király az újabb és
újabb török beavatkozás
kierőszakolójára!

A diplomácia színpadán

„Magyarország épségben maradását oltalmazni készek vagyunk”

- ▶ A Magyar Királyság egységének helyreállítása
 - ▶ A két uralkodó nem bír egymással
 - ▶ A polgárháború az oszmánoknak kedvez
- ▶ A pápa mint mediátor
 - ▶ A nunciusok és legátusok bevonása

VII. Kelemen

III. Pál

Világpolitikai relációk

- ▶ VII. Kelemen felbuzdulása 1526. szept. 18-án
- ▶ A magyarországi török háborút csak Magyarországról megnyerni nem lehet
 - ▶ A nemzetközi összefogás sürgetése
 - ▶ A keresztény béke megteremtése
 - ▶ „Őszentsége, a kereszténység javának és a közös ellenség megsemmisítésének szempontjából, a béke létrejöttét Ferdinánd és János között ugyanolyan fontosnak tekinti, mint a császár és a francia király kibékülését.”

DE...

- ▶ Sacco di Roma – 1527
- ▶ Habsburg–Valois ellentét
- ▶ Protestáns reformáció
- ▶ A pápaság „kettős arca”

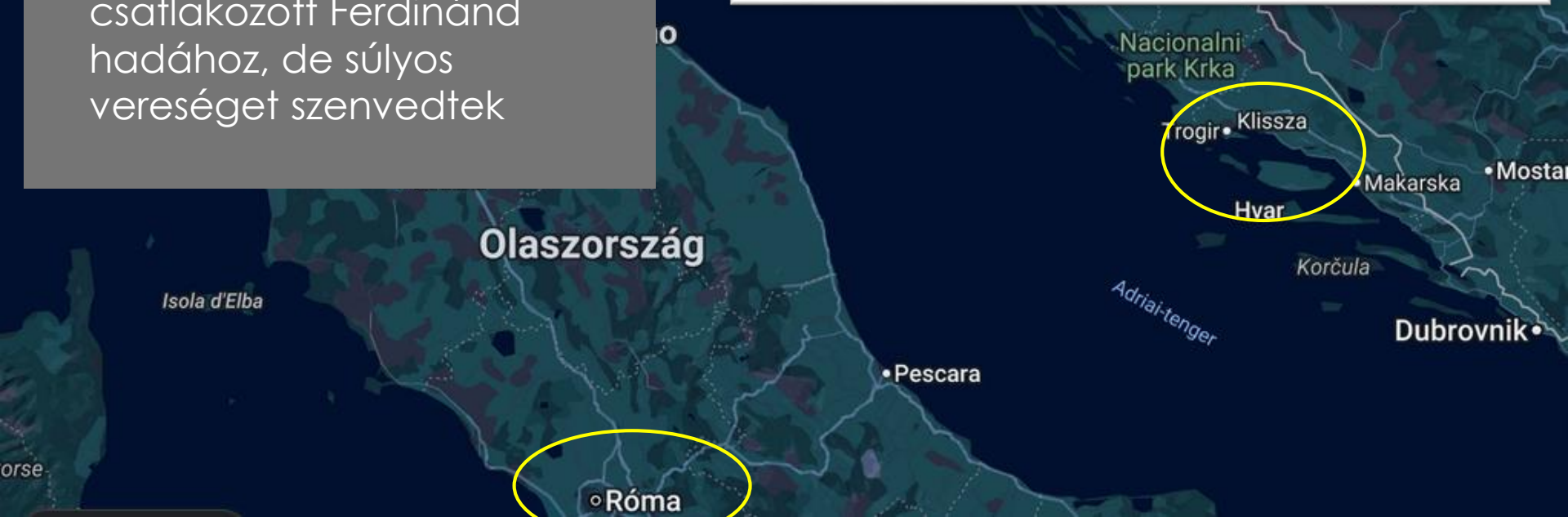
Pénzsegély

- ▶ Régi, bejáratott módszer
- ▶ A katonaság finanszírozására
- ▶ Módjai
 - ▶ Rómából érkező pénzek
 - ▶ A helyi papság megadóztatásának engedélyezése (1537)
 - ▶ A servitiumok és annaták elengedése
- ▶ Problémák: sikkasztás, késések
- ▶ Többszöri ígéretetek, de...
 - ▶ sokszor nincs elég pénz
 - ▶ visszatartják egy esetleges itáliai oszmán hdj. miatt (pl. 1532)
- ▶ Kérdéses a megérkezésük, felhasználásuk

Klissza

- 1536: a pápa emberei élelmiszereket és puskaport küldtek
- Mikor a pápa értesült az ostromról, pénzt és ágyút küldött
- 1537: Ötszáz (?) gyalogosból álló pápai csapat csatlakozott Ferdinánd hadához, de súlyos vereséget szenvedtek

1541 után Nemeskürty szerint...

1

5

4

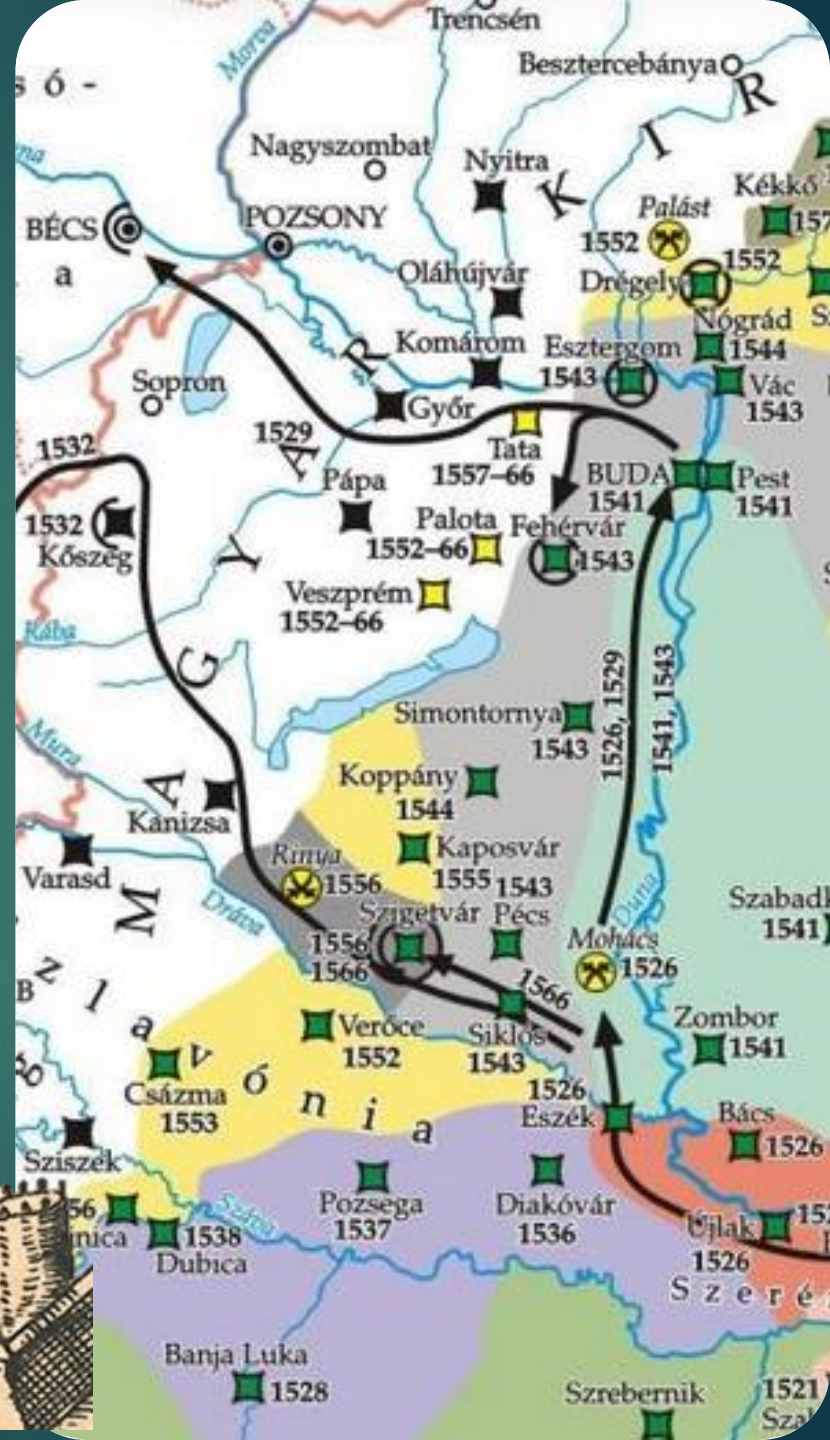
2

- ▶ 3-4000 itáliai zsoldos
- ▶ Parancsnokok: Alessandro Vitelli és Giovanni Medici (a későbbi IV. Pius)
- ▶ Trient → Bécs → Komáromban csatlakoznak a keresztény sereghez
- ▶ Pest ostroma
 - ▶ A pápai sereg mint előhad
 - ▶ Óriási veszteségek
- ▶ Ferdinánd november 6-án a pápának: „Nem magasztalhatjuk eléggé Szentséged atyai buzgóságát azért, hogy hadaival minket megsegített, a kereszténység közös ellensége ellen viselt hadjáratban támogatott; bölcsességét is, melylyel hadainak biztosát és parancsnokát Giovanni Medici protonotárius és Alessandro Vitelli személyében kiválasztotta, [...] vitézségük és bölcsességük bizonyítékaival mindenütt dicsőséget arattak.”

1
5
4
3

- ▶ Júliusban 4000 gyalogos Itáliából Ausztriába
 - ▶ Cél: Bécs védelme
- ▶ Parancsnok: Medici és Savelli
- ▶ Aug. 14: Linz → Bécs → Pozsony
- ▶ Közben elesik: Siklós, Pécs, Esztergom, Fehérvár
- ▶ Pozsonynál 40 000 fős sereg
- ▶ DE: feloszlik

Összegzés

- ▶ A középkori gyakorlat folytatása
- ▶ Három fő lábon álló segítségnyújtás
 - ▶ diplomáciai, pénzügyi, közvetlen katonai
- ▶ Diplomácia
 - ▶ A belső békesség elérése
 - ▶ Az európai béke és összefogás a török ellen
- ▶ Pénzügyi
 - ▶ Segélyek és „adócsökkentés”
- ▶ Katonai
 - ▶ 1537, 1542, 1543
- ▶ Későbbikben
 - ▶ Nagy amplitúdóval, DE
 - ▶ hosszú török háborúk
 - ▶ Felszabadító háborúk

